

הצלחה ישראלית

גיליון חגיגי לשנה העברית החדשה תשפ"ו | ספטמבר 2025

בין הצלחות לאתגרים
כך מתמזגת התעשייה הביטחונית
הישראלית בין הצלחות מרשימות
לחרמות ואיומי אמברגו

08

צמיחת הפריפריה
תוכנית "עוטף ישראל" הופכת את
השוליים למרכז הזודש ולמוקד
הצמיחה הלאומית

04

תקווה חדשה
הברית ההדוקה בין ישראל ויהדות
התפוצות מתחזקת בצל המלחמה
וגילויי האנטישמיות

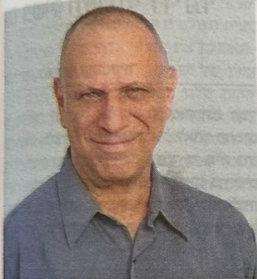
03

האקזיטים בעלייה, החדשנות בירידה: המציאות הכפולה של ההייטק הישראלי

ההייטק הישראלי הציג בשנה החולפת תמונת מצב מורכבת. מצד אחד, שבירת שיאים בייצוא ובהשקעות במו"פ, תוך שמירה על מעמדו כ"האב" גלובלי. מצד שני, המשך מגמת הירידה במספר המיזמים החדשים. שישה מומחים בתחומי היזמות, ההשקעות וההון סיכון מסבירים מה גרם לכך ומה צריך לעשות?

יחאל צפירי

דב שרון | צילום: דב שרון

יצירות פוליטיות ומדיניות, הוא מסביר. "החולפת בנפילת הממשלה וזו שבאה אחריה (2018-2022), המשכה במהפכה המשפטית ושיאה במלחמת 'חרבות ברזל' שנמשכת כבר כשנתיים. כך למשל, האוכלוסייה הנמצאת בגיל שממנו מגיעים סדר כלל מיזמים חדשים, נמצאת רוב הזמן שירות מילואים. כל אלו גרמו למספר תופעות שפוגעות ביוזמה המקומית, והן מתחזקות בעקבות העידוד בתמיכה בחינוך שאינו כולל לימוד ליבה. בוסה ממנו הוא היום הסדרתי ומשקיע הון סיכון דב מור, שקובע כי 'אם אפשר להפריך בין היתר הפוליטי והמדיני הביטחוני לתעשיית ההייטק, אם שים טובים עובדים. חברות פחות שוות לפחות פה מרכז פיתוח. יש גם מי שלא יכשר מחדש ישראלית או ימנע מהמסכים שיתוף פעולה עם חברות ישראליות. הנזק הכלכלי הוא כל ישר ער וחבל שמקבלי ההחלטות כלל אינם מבינים בחשבון שהכלכלה הישראלית הטובה, והרבה בזכות ההייטק, היא שמאפשרת הצטיינות בצאת אם אין כסף, אין ביטחון. אין גם מערכת חוזה ורירות' כריאות טובים יותר אין גם חינוך טוב יותר ורמת החיים יורדת, מה ששבו ידועו צעירים מוכשרים לחפש את דרכם הלאה בחו"ל. מורן טוען, כי חלק מהאקזיטים שנעשו בשנה החדש לפתח הם של ישראלים שמוכרים לישראלים או חברות מוטות (ישראל) ומוזרי בהמוני שווייץ כי 'כמו בסרטי הקומיקס של פעם, אנחנו צועים באר נבט שכבר התנתקה מההר בדרך להתייסקות שלה אבל היא עדיין מדרושת בגלילה אפילו נמצאת בעלייה... יש גם תהליך עולמי של פחות סטורט-אפים, בעיקר בגלל AI-יתר וזלזול עובדים מהאפליקציות השונות שסטארט-אפים מרחיקים אבל הגורם הכבד ביותר מספר סטארט-אפים

חנן ברנד | צילום: חנן פייב

בוה איתור אחרות: אם לא נטפח שכבה רחבה של מיזמים יומיים חדשים, תוך מספר שנים עלול מאגר ההצעות הפוטנציאליות להצטמצם. זה שילוב חיוכי של בשלות וגם סכנה לעתיד. 'הירידה לא בחברה פוגעת במוניטין של ישראל כאומת הסטארט-אפ, אך היא מחייבת השקעות מחדשות בחינוך 'חדשנות', הוא מדגיש. 'במ קביל, זה מעיד, רואים מגמת עלייה בחברות סקיל-אפ: יומים שעברו את שלב הסטארט-אפ ומובילים חברות צמיחה שדורשות אסטרטגיה חדשה יותר, יכולת אופרטיבית מתקדמת ושרדרוג ניהולי. זו נגמה חיובית המעידה על בגרות ניהולית ועל פוטנציאל להצמיח חברות גלובליות מובילות'. יש כאלה התולים את הסיבות לירידה בחיך היו' מות החדשה במצב הפוליטי. אחד מהם הוא אלוף (מיל') פרוץ 'יצחק בן-ישראל, שכיהן כחבר הכנסת בכנסת ה-17 מטעם מפלגת 'קדימה', פרופסור אמריטוס באוניברסיטת תל אביב, העומד בראש סדנת יובל נאמן למדע, טכנולוגיה וביטחון ומ' כהן בראש מרכז הסייבר באוניברסיטת תל אביב. 'ישראל נמצאת בשנים האחרונות במצב של אי

יומים שנכנסים למשחק מגדילים את הסיכוי לה' צלחות גדולות. מצד שני, לדבריו, האיכות עלתה. שיעור החברות שמגיעות לגיוס, למוצר ולהעסקת עובדים גבוה מכבר וזה קונצנטוס בקרב הקרנות הישראליות והזרות.

נוכח, שהשנה העברית החולפת הייתה שנת שיא של אקזיטים - היא החלה עם אקזיט הענק של WIZ והסתיימה בעסקת פאלו אלטו-סייבראק - מה שמחדד עוד יותר את הפער בין התופעה של אקזיטים של מיליארדים לבין הירידה במספר המיזמים החדשים.

איך אתה מסביר את הפער בין אקזיטים של מיליארדים לבין הצניחה במספר המיזמים החדשים? האם מדובר באקו-סיסטם שמתבגר, או באזהרה על צמצום הבסיס שממנו יצמחו הצלחות עתידיות?

'מדובר בסיון לאקו-סיסטם מתבגר', משיב ברנד. 'חברות שהוקמו בעשור הקודם הגיעו לבשלות ולי מכירות מרשימות, אך לא נמשך לטפח את הדור הבא, נישאר עם 'פעמון' של הצלחות שית מעט. אקזיט של היום התחיל כיום עם רעיון לפני עשר שנים. אם לא נייצר מספיק ורעים עכשיו, בעוד עשור יהיו פחות צעים לשאת פירות. יוסי כרמלי, לשעבר מנכ"ל חברת סלברייט, שער סקת בחקירות דיגיטליות, סבור שהירידה במספר הסטארט-אפים החדשים היא תוצאה של שילוב בין גורמים ומגנים לבין מגמות מנינות. בין הגורמים הומניים הוא מונה את סביבת המאקרו הגלובלית שהשתנתה - עליית ריביות עד לאחרונה, ירידה בהשקעות ההחרפת חוסר הודאות הגיאופוליטית. אשור לגורמים המכניים, כרמיל מתבגר - יש יותר קרי שהאקו-סיסטם הישראלי מתבגר - יש יותר קרי גות צמיחה, יותר חברות בגרות ופחות 'חרפ' תקאות' של יומים צעירים - היוזמות כבר אינה 'קלה' כפי שהייתה בעבר ונדרשת כיום מומחיות וניסיון רחבים יותר גם הוא סבור שצריך לראות

דוח מצב ההייטק הישראלי לשנת 2025, שפורסם לאחרונה על ידי רשות החדשנות, מצייך תמונה מורכבת של תעשייה המתמודדת עם 'פי' צול אישיות' מסוים. מצד אחד, ההייטק הישראלי ממשיך לשמור על עמידות וחוסן. אנו רואים ניצ' בי התאוששות בגיוסי הון לסטארט-אפים, כאשר ישראל מתבססת כ'האב' (HUB) החמישי בגר' דלו בעולם מבחינת גיוס כספים. בנוסף, נמשכת הובלה עולמית במחקר ופיתוח, במיוחד בתחומי הבינה המלאכותית והדיפטיק, וייצוא ההייטק ממשיך לשבור שיאים, כאשר במחצית הראשונה של 2025 הוא היווה כ-57% מכלל הייצוא הישראלי. מנגד, הדוח מציב על קיפאון מתמשך במדדים חשובים אחרים: הגידול בתעסוקה ירד לפחות מ-2% בשנה, ומספר המועסקים בתפקידי מחקר ופיתוח אף ירד ב-6.5% במחצית הראשונה של השנה. תופעה מדאיגה נוספת היא ירידה דרמטית בהקמת חברות חדשות בישראל וירידה חדה בגיוסי הון של קרנות הון סיכון ישראליות. במובנים רבים, תעשיית ההייטק הישראלית נמ' צאת בצומת דרכים קריטית, בין שיא האקזיטים וההובלה הטכנולוגית לבין אתגרים עמוקים של צמיחה ותעסוקה.

מדיניות במיוחד היא הירידה הדרמטית במספר הסטארט-אפים החדשים המוקמים בישראל. לפי הדוח, מספר הסטארט-אפים החדשים שנפתחו ב-2024 נמדד על 505 בלבד, ירידה של יותר ממחצית לעומת הנתון של 2014, או נפתחו על חברות חדשות. המגמה מעלה שאלות יסודיות על מצב האקו-סיסטם המקומי, על הקשיים במימון כשליב היוזמות הראשוניות ועל האטרקטיביות של ישראל כיעד ליוזמים. השאלה המרכזית היא האם הקיפאון הזה הוא תגובה זמנית לתנאים גלובליים, או שמא מדובר בסיון ארוכה עמוק יותר ולא פחות חשוב מכך - האם ירידה זו מאיימת על מע' מדה של ישראל כיסטארט-אפ ניישן, המבוססת על יוזמות בלתי פוסקת? כדי להבין את המורכבות שמאחורי הנתונים, פנינו למספר מומחים מובילים בתעשייה, שציינו את פרשנותם והתייחסו למאן העדיין שכן החוסן והצמיחה לבין אתגרי העתיד.

חנן ברנד, סמנכ"ל רשות החדשנות וראש חטיבת הזנק: 'אקזיט של היום התחיל כיום עם רעיון לפני עשר שנים. חברות שהוקמו בעשור הקודם הגיעו לבשלות ולמכירות מרשימות, אך לא נמשך לטפח את הדור הבא, נישאר עם 'פעמון' של הצלחות שיתמעטות'

האקו-סיסטם מתבגר, הפוטנציאל מצטמק
חנן ברנד, סמנכ"ל רשות החדשנות וראש חטיבת הזנק, מדוה שאכן הירידה במספר הסטארט-אפים החדשים שפחותים מדי שנה היא משמעותית. הוא מדגיש כי המספר האבסולוטי חשוב, כי יותר

בכמה מישורים, הוא מפרט. "השקעה בתשתיות מחקר באקדמיה; תמריצים ליומים בשלבים מוקדמים; הקלות רגולטוריות בתחומים רגישים; השקעה מוגברת בחינוך טכנולוגי - בכל המגזרים; בחברה הישראלית; עידוד הוותיקנים המקומיים; ותמיכה בהקמת מרכזי חדשנות בחו"ל."

קוקירמן סבור שמעבר לאתגרי מימון, יש שלושה חסמים מרכזיים העומדים בפני היומים הישראליים: רגולציה (מורכבות חוקית יציבה רגולטורית מרתיעה משקיעים), מחסור בכוח אדם (במיוחד בתחומים מתקדמים כמו AI, אם יש תחרות עיר למית על טאלנטים) ותחרות גלובלית (סטארט-אפ ישראל מתמודד מהיום הראשון מול שחקנים עצומים בשוק הבינ-לאומי).

אילו צעדים הממשלה יכולה לנקוט? "השילוב הנכון צריך לכלול שלושה רבדים: תמי רציניים בספיים - הטבות מס וקרנות מימון משר תפוח לסטארט-אפים בשלבים מוקדמים; השקעה בתשתיות מחקר - במיוחד בתחומים עתידיים כמו קוונטום ו-AI; וחיבור לשווקים גלובליים - הסכמי שיתוף פעולה ומסגרות רגולטוריות שמאפשרות גישה קלה יותר לשווקים בחו"ל."

יוסי ורדי סבור שנדרשת הבנה שהמבט השני נה. מה שהיה הוא לא מה שיהיה. "More of the Same לא יפתור את הבעיה. רק ראייה חדשה של המבט לאשור, הבנה שחייבים לתפוס את השור בקרניו ולהתמודד עם שתי השאלות: איך לטפל בגורמים היוצרים את הבידוד המדיני, ואיך לשלב ולגרסם לאנשים לחזור להלך הרוח הציני כפי שהכרנו אותו. רק טיפול בשני אלה אולי יסיר את האיום. לא פחות מזה."

ובהשגת דגש על תחומים בהם יש לישראל סיכוי להוביל עולמית, למשל ביו-קונברגנס.

או מה צריך לעשות? "האמת, לא הרבה", משיב מורן. "הממשלה לא תהערכה מידי בהייטק שהתפתח לבדו בזכות יד מים נחשים - ואגב, הוא התפתח כך הרבה לפני שראש הממשלה הקיים התחיל את הקדנציה הראשונה שלו. לא צריך שהממשלה תתערב. רק שיהיה פה משטר שפוי. שיהיו כאן שרים שיבינו שנקמה היא לא אסטרטגיה ושהקשר עם מדינות אחרות בעולם זה לא לנבל את הפה עליהן, אלא לבנות קשרי הבנה ורעות."

יוסי כרמיל סבור אף הוא שהממשלה בעיקר לא צריכה להפריע - לא לעצור השקעות הון מבחור, לא להטיל מיסים גבוהים יותר, לא לייצר רגול ציות מיותרות. "אם יש רצון לסייע, ניתן לפעול

מית, ולא פחות חשוב, ליצר סביבה רגולטורית, עסקית ומיטית טובה ושקופה ליומים. בישראל קמות חברות מצוינות ומשקיעים טובים מאד, כך שבתחומים רבים אין שום צורך בתמריץ כספי של המדינה. מנגד, בתחומים עתירי סיכון טכנר לוגי ובעיקר בשלבים מוקדמים - Earlier and Deeper - השקעות המדינה מסייעות לגשר על אתגרים הנדסיים ומדעיים ומן אורך לשוב, ובין היתר באמצעות השתתפות בסיכון עם היומים והמשקיעים. שילוב תמריצים ממשלתיים במקרה הזה זו פרקטיקה ידועה בכל העולם, שמעט חברות יכולות להסתדר בלעדיה."

דב מורן סבור שרשות החדשנות עושה עבודה מצוינת, קודם כל ביהיה הבעיה ובחיפוש אחרי דרכים שונות לקדם את ההייטק "הנכון". זה בא לידי ביטוי בתמריצים, בהשקעה בתשתיות מחקר,

ובפעילות הקיימים (נדסנים, גידול מכירות וכדומה) הא מצבנו הפוליטי, הביטחוני והמדיני."

היום ראש העסקים יוסי ורדי, מהדמויות המייסדות של ודת הסטארט-אפים בישראל וחתן פרס ראש הממשלה למפעל חיים בתחום ההיי-טק, סבור כי לירידה במספר הסטארט-אפים מספר גורמים שבהתלכדותם יוצרים את התופעה: שנות הקורר הן שנות המלחמה ולמעט שנת 2021 והשפעתה גם על 2022, שהיו שנים של הסחת דעת בגלל האירועים הדומיננטים הללו; סכמי השקעות הטה, שגדלו בסדר גודל לעומת התקופה הקודמת, וכן הערכת השווי שנתבקשו להשקעות הטה; התגברות התופעה של רישום חברות בחו"ל, כאשר למעלה משני שלישים מהחברות נרשמות בחו"ל; ותחיל במספר היומים שעושים רילוקיישן. גם דאודרי (ארי) קוקירמן, שותף-מנהל בקרן קט

יוסי ורדי | צילום: נא יריב

דאודרי (ארי) קוקירמן | צילום: חיי

יוסי כרמיל | צילום: חיי

סטארט-אפים ישראלים פורצי דרך

מדגם מייצג של חברות סטארט-אפ ישראליות מלמד על כמה היצירתיות, התעוזה והנבונות לקחת סיכונים הם עדיין מאפייני ההולמים של "אומת הסטארט-אפ". קחו למשל את חברת Itay&Beyond שפיתחה פלטפורמה של מוח אנושי על ציפ, שמטרתה לשבור את תקרת הזכר כית שהכשילה עד היום מעל ל-99% מתרופות המפתחות עבור מטופלים עם הפרעות נירר-פסיכיאטריות כמו אפילפסיה, אוטיזם, ומצבניה (אלצהיימר), ככיווניה ועוד.

כאן נדרש הסבר קצר: הנרטיב הטרנס-קלייני - שלב חיוני בדרך לאישור תרופות - נעשים בדרך כלל על מחוות של עכברי מעבדה, אך בגלל ההבדל המשמעותי מהמח האנושי, התרופות לא צולחות את השלב הזה. Itay&Beyond הצליחה לגדל במעבדה רקמה תלת-ממדית של מוח אנושי (אורגנואידים של מוח) מתאי שגן של בני אדם, לשים את המוח הזה על ציפ אלקטרוני ולחברו למחשב, כדי לבדוק כיצד המוח מקודד מידע ומגיב לגירורים, בין היתר למולקולות של תרופות שונות. השילוב פורץ הדרך של רקמת מוח אנושי שגדלה במעבדה, יחד עם הרבה AI, מאפשר בדיקה ופיתוח של תרופות למחלות נירולוגיות חשוכות מרפא. נשמע כמעט כמו מדע בדיוני. מי שעמד מאחורי ההכרה, שהוקמה ב-2021, הוא ד"ר ניסים פורץ, חוקר מוח עשיר פוסטגרים בתחום פיתוח תרופות להפרעות פסיכיאטריות, יום בתחום הביוטכנולוגיה ומרצה, לחברה דנ"א ישראל מובחק. היא ושבט בירושלים ומעסיקה עובדים ירושלמים.

ואם כבר מדברים על דנ"א ישראל ראו להוכיח את חברת IMMA Health, שנוסדה על ידי שלושה עולים מצרפת, בתובלת היומית הסדרתית המ צליחה ביאטריס שמלה ומומחית הפריץ ד"ר גידיה פרימנט, שעברה בעצמה שש שנים של טיפול הפריה חוץ-גופית (IVF). הם פיתחו את מכשיר האולטראסאונד הווגילי הראשון בעולם לתפועל עצמי, שנועד להחזיר לנשים את השליטה על זמן ועל שגרת יומן במהלך טיפולי הפריה חוץ-גופית. המכשיר מחליף את הביקורים במרפאה באמצעות שילוב של טכנולוגיות אולטראסאונד עדינה לשחזור תלת-ממדי עם כינה מלאכותית (AI) ומשדר נתוני ניטור מדויקים ישירות לרופאים המטפלים. פייול קליני כבר מתקיים באסתר והחברה זוכה לתהעניינות רבה ממרכזי פריץ מובילים באירופה ובארצ"כ. במרכזים אלו, הטכנולוגיה עשויה לחולל מהפכה בטיפול ה-IVF הטטנדרטיים ולאפשר ניטור מרחוק אמיתי. סיפור יומי ישראלי אחר, אף הוא מעורר השראה, מוכיח שאפשר לשנות גם את התחומים השמרגלים ביותר: מדובר בחברת Bridgewise שהוקמה על ידי גבריאל דיאמנט, דור אליגולא ואור אליגולא שהקימו בעבר את דיקנס, סטארט-אפ שפיתח אלגוריתם לתחזוקת יחלומים מלוטשים. השלושה הבינו שטכנולוגיית AI שהם פיתחו יכולה לשרת תחומים רחבים בתרבה. אליהם הצטרף מור חון, והחברה יצא לדרך חדשה: להפוך את שוק ההון לנגיש, אמין ופשוט להבנה.

סטארט-אפ בתחילת דרכו הם פעלו בצניעות, בחנו את המוצר עם שותפים ראשונים, ושכנעו משקיעים להצטרף בעזרת חוון ברור: להשתמש בכינה מלאכותית ובמודלים מתקדמים כדי לנתח בזמן אמת מגוון גלובליות ולהנגיש את הדיע הזה למיליוני משקיעים בכל השפות. היום החברה משרתת עשרות גופים פיננסיים ענקיים בארץ ובעולם ומספקת להם תובנות מיידיות ביותר מ-22 שפות. ההשראה מהמסע הזה ברורה: לא צריך להמציא תחום חדש כדי לחולל מהפכה, אלא לדעת לזהות היכן טכנולוגיה יכולה לפרק דפוסים ישנים ולבנות משהו טוב יותר, בעזרת סבלנות, אמוץ בצוות ואסטרטגיה נכונה.

יוסי חברות Bridgewise | צילום: חיי

ד"ר ניסים פורץ | צילום: חיי

ביאטריס שמלה | צילום: חיי

הפחות החדשנות ערים לתופעה ופועלים בכלים שונים להתמודד עימה. אם זה במסלול תנופה ששעיק 200,000 שקלים ל-150 מיזמים בשנה בשלב הרעיון, אם זה במאות מיליוני השקלים שרשומות משקיעה בסכמי פרט-סייד וסייד בקרן ההנפק החדשה, ואם זה בחממות הטכנולוגיות והחסות שמזוות יוצר סטודיו להקמת חברות דפסק חדשות בישראל.

כל הפעילויות הללו מטרות המרכזיות לתת את הפש הראשוני, שיגדיל את מספר החברות הטרות שמקמת בישראל, תוך הורדת הסיכונים ליור מים למשקיעים בשלבים הראשוניים של הקמת המים, מבחיר ברנו.

מהם לדעתך הצעדים הקונקרטיים שהממשלה יכולה וצריכה לנקוט כדי לעודד הקמת סטארט-אפים חדשניים וכדי לשמר את מעמדנו במרכז חדשנות עולמי?

התפקיד הממשלה הוא לאפשר ליומים לעבוד בתנשיות: להשקיע בזון האנושי - מחנור מכו תלוני בבתי ספר ועד התאמה ועדכון תכני הלימוד באקדמיה - להשקיע בתשתיות מחקר ברמה עול-

לסם, סבור שמדובר בשילוב של כמה כיוונים: מצד אחד, יש השקעות קצרות טווח כמו ירידה בחירף ההשקעות הגלובליות, אי-רדאות גיא-פוליטיות וריבית גבוהה שמקשות על מימון. מצד שני, גם הוא מזה תהליך מבני שבו האקו-סיסטם מתבגר, כאשר הים רבים מעדיפים להצטרף לחברות קיימות או להקים סטארט-אפים בשלבים מאוחרים יותר, עם מדי מנגנון יותר ימשיקות היא ישראל עדיין שגרת "אומת הסטארט-אפ", אך הקצב הראשוני של יציאת חדשה ראש, הוא מבוהר.

לאפשר ליומים לעבוד

ברשות החדשנות ערים לתופעה ופועלים בכלים שונים להתמודד עימה. אם זה במסלול תנופה ששעיק 200,000 שקלים ל-150 מיזמים בשנה בשלב הרעיון, אם זה במאות מיליוני השקלים שרשומות משקיעה בסכמי פרט-סייד וסייד בקרן ההנפק החדשה, ואם זה בחממות הטכנולוגיות והחסות שמזוות יוצר סטודיו להקמת חברות דפסק חדשות בישראל.

כל הפעילויות הללו מטרות המרכזיות לתת את הפש הראשוני, שיגדיל את מספר החברות הטרות שמקמת בישראל, תוך הורדת הסיכונים ליור מים למשקיעים בשלבים הראשוניים של הקמת המים, מבחיר ברנו.

מהם לדעתך הצעדים הקונקרטיים שהממשלה יכולה וצריכה לנקוט כדי לעודד הקמת סטארט-אפים חדשניים וכדי לשמר את מעמדנו במרכז חדשנות עולמי?

התפקיד הממשלה הוא לאפשר ליומים לעבוד בתנשיות: להשקיע בזון האנושי - מחנור מכו תלוני בבתי ספר ועד התאמה ועדכון תכני הלימוד באקדמיה - להשקיע בתשתיות מחקר ברמה עול-